

ASSOCIACIÓ CULTURAL
Falla Plaça Malva

per al foment
de la lectura

GENERALITAT
VALENCIANA

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ,
INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT

Ajuntament d'Alzira
Regidoria d'Educació

Guia Didàctica 2018

LLIBRE INFANTIL FALLA PLAÇA MALVA D'ALZIRA

Elaborada per Josep Antoni Fluixà i Alba Fluixà Pelufo

**Una guia
especial
per a observar
i valorar les falles**

Conte d'Alba Fluixà Pelufo
Dibuixos de Teresa Giner Iñigo

Textos:

De la proposta didàctica: Josep Antoni Fluixà i Alba Fluixà Pelufo

Text narratiu: Alba Fluixà Pelufo

Dibuixos: Teresa Giner Iñigo

Correcció lingüística: Maria Calvo Palomares

Maquetació: Santiago Sancho Gómez

Impressió: Paper Plegat, s. l.

Edita: Associació Cultural Falla Plaça Malva

Amb el patrocini de la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament d'Alzira
i la col·laboració de la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura

Se'n permet la reproducció si se'n cita la procedència.

**UNA GUIA
ESPECIAL**
per a observar
i valorar
les falles

*Amb la llengua fora és la proposta didàctica de l'Associació Cultural Falla Plaça Malva d'Alzira que acompanya el llibre *Tro d'avís 2018* de la nostra falla. Des de fa anys, els monuments fallers de la nostra comissió, tant l'infantil com el dels adults, tenen relació amb el contingut del llibre o bé amb la temàtica dels concursos de narrativa o de poesia infantil que convoquem amb el patrocini de la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament d'Alzira i la col·laboració d'altres entitats. L'objectiu és unir la festa amb la cultura i donar suport al treball que fan distintes persones*

i entitats a favor de la millora de la nostra societat, fomentant, per exemple, l'hàbit de la lectura.

Per això, la guia didàctica que vos oferim a continuació va dirigida a l'entreteniment i a la formació dels xiquets i de les xiquetes, i ha estat elaborada per Josep A. Fluixà, director de la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura, i per Alba Fluixà, escriptora i artista plàstica. Es tracta d'una guia entretinguda que s'inicia amb la lectura d'un conte que té per protagonistes a un iaio i a una xiqueta, protagonistes també de la història central del llibre de la Falla Plaça Malva d'enguany. L'objectiu que es pretén amb les activitats proposades és oferir al professorat i a l'alumnat unes orientacions amb les quals observar i valorar millor l'art efímer dels monuments fallers, des de tots els vessants: el plàstic, el literari, el social...

Destacar que la guia s'ha fet gràcies també a la col·laboració de Teresa Giner Iñigo, l'autora dels dibuixos que acompanyen aquesta publicació. Sense persones que mostren sempre la seua predisposició a participar en les iniciatives de la nostra falla no podríem fer tot el que fem.

Una **guia** especial

ALBA FLUIXÀ PELUFO

El nerviosisme de la xiqueta de les cuetes augmenta amb cada nova passa i l'olor de pólvora i el tímid soroll dels primers coets no fan sinó incrementar la seua impaciència. De la seua mà, començant a perdre l'alé, va el seu iaio. Es dirigeixen a la festa fallera de l'escola de la néta. Només travessar la porta, incapaç de contindre's, la jove comença a parlar:

—Has de fixar-te bé per a veure el meu ninot! A la meua classe portem treballant en la falla des de gener i hem creat cadascú un animal. A veure si saps quin és el meu!

—Un gat?—pregunta somrient el vell de cabells llargs i blancs.

—Nooo!! És un animal moltíssim més original! Quan el veges segur que ho endevinaràs.

El pati està ple de pares i mares, de iaies i iaies, de veïns i de tot tipus de parents. Per això els costa un poc arribar a situar-se davant dels ninots de la classe de la xiqueta que es pentina sempre amb dos cuetes, però, quan ho aconsegueixen, el vell no té cap dubte.

—Has fet una oroneta!

—Clar! Després d'aquell conte tan bonic que em regalaren els Reis Mags, no podia triar-ne altre. Jo també vull ser valenta i viatjar pel món com l'oroneta del llibre. I digues, iaio, t'agrada la nostra falla?

—La veritat és que és molt bonica. Es nota que heu treballat molt. Encara que jo no sóc cap expert en art i en falles i només puc dir-te això.

La liqueta de les cuetes tampoc és cap crítica experta, però creu que el iaio té raó. A més a més, tampoc poden continuar el debat perquè en aquell moment anuncien la *cremà* i s'escolta una gran traca. En pocs minuts les flames s'apoderen de la falleta entre les llàgrimes de nombrosos dels joveníssims artistes. El vell de cabells llargs i blancs, veient l'aigua als ulls de la neta, traça un pla per a consolar-la.

—Vinga, bonica, eixuga't eixes llàgrimes que les falles encara estan a penes començant. Ara mateix ens n'anem tu i jo a berenar bunyols amb xocolata i a mirar com va la *plantà*.

La jove de les cuetes dibuixa a l'instant un immens somriure i es disposa a seguir el seu iaio pels carrers de la ciutat.

La proximitat de la gran festa ho ha trastocat tot: els autobusos, la il·luminació, el trànsit i, sobretot, l'aspecte dels carrers. Cada poques passes troben creuaments de carrers envaïts per voluminoses

figures de les més variades formes i colors. Algunes, tapades encara amb plàstics, inciten especialment la curiositat de la xiqueta. Després d'admirar cinc o sis monuments en construcció, la portadora de les cu-

etes no pot resistir més la temptació i, com que no hi ha ningú a prop, destapa un poc el plàstic d'un dels ninots. En fer-ho, nota que alguna cosa estranya succeeix. Juraria que el ninot li ha picat l'ullet!

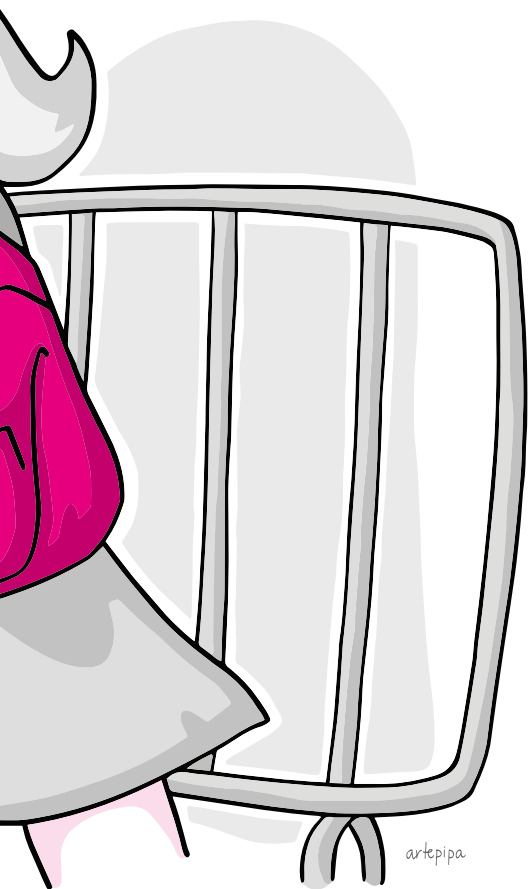

—Això és impossible!—exclama l'home vell dels cabells llargs i blancs quan escolta les teories de la xiqueta.

—Ho he vist amb els meus propis

ulls, iaio!—protesta ella, indignada per la poca confiança.

Aleshores, la discussió és interrompuda per una estranya veueta que diu:

—Ei! No em deixeu així! Acabeu el treball!

Tots dos, iaio i néta, miren a totes bandes però no aconsegueixen descobrir d'on ve. Desconcertats,

tornen a observar el ninot mig des-tapat i observen al·lucinatats com la seua boca es mou i d'ella ixen més paraules:

—Vinga, per favor! Que ací dins fa una calor de mil dimonis! No tingueu por que no vos faré res. No-més sóc un ninot de falla!

Amb els ulls com a plats, però sense poder articular cap altre mot, el vell i la xiqueta acaben de llevar-li el plàstic al ninot, que resulta ser una bella xiqueta vestida de bruixa, amb els ulls violeta i els cabells d'un verd intens. En veure's alliberada, com que els seus dos interlocutors continuen paralit-zats, exclama:

—Què? No sabíeu que alguns ninots cobrem vida la nit de la *plantà*? Com si no penseu que els artistes fallers són capaços d'acabar-ho tot a temps? Nosaltres els guiem i els ajudem. És un encanteri tan antic com la pròpia festa de les falles, el que passa és que, quan el treball està fet, obliden màgicament la nostra col·laboració. Millor així, la veritat, sinó tot es complicaria massa.

La xiqueta de les cuetes és la primera en recuperar la parla i, més encuriosida que atemorida, s'acosta a la bruixeta mentre pregunta:

—I per què parles amb nosaltres si no som artistes fallers?

—Perquè el meu artista va molt avançat i no ens necessita. I clar, per a una nit de màgia que tinc no vull desaprofitar-la dins d'un plàstic. De fet, pensava fer-vos una proposta, voleu que vos faça de guia per les falles de la ciutat?

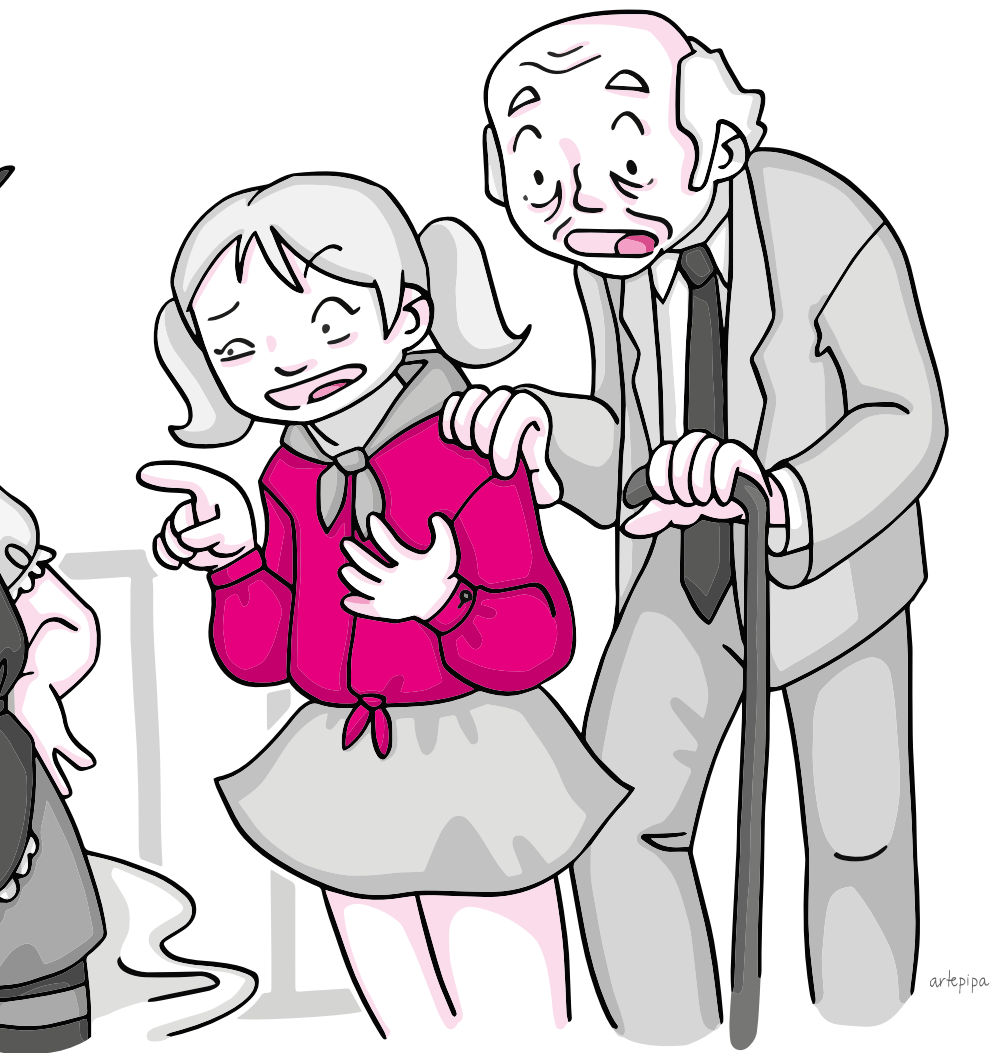
El vell i la xiqueta es miren i no els cal pensar més d'un segon per a respondre a l'uníson:

—Clar que sí!!!

A partir d'aquell moment acompanyen la bruixeta pels carrers de la ciutat observant les falles com mai abans ho havien pogut fer. Després de presentar-se com a Pruna, la bruixa de la Lluna, els explica tot un seguit de coses sobre l'art de les falles. Els parla de la importància de la bellesa estètica, que es pot valorar igual que es fa amb qualsevol escultura. Cal prestar atenció al modelat dels volums i també als colors, l'acabat i les textures. Però amb això no acaba tot, per molt bonics i ben fets que

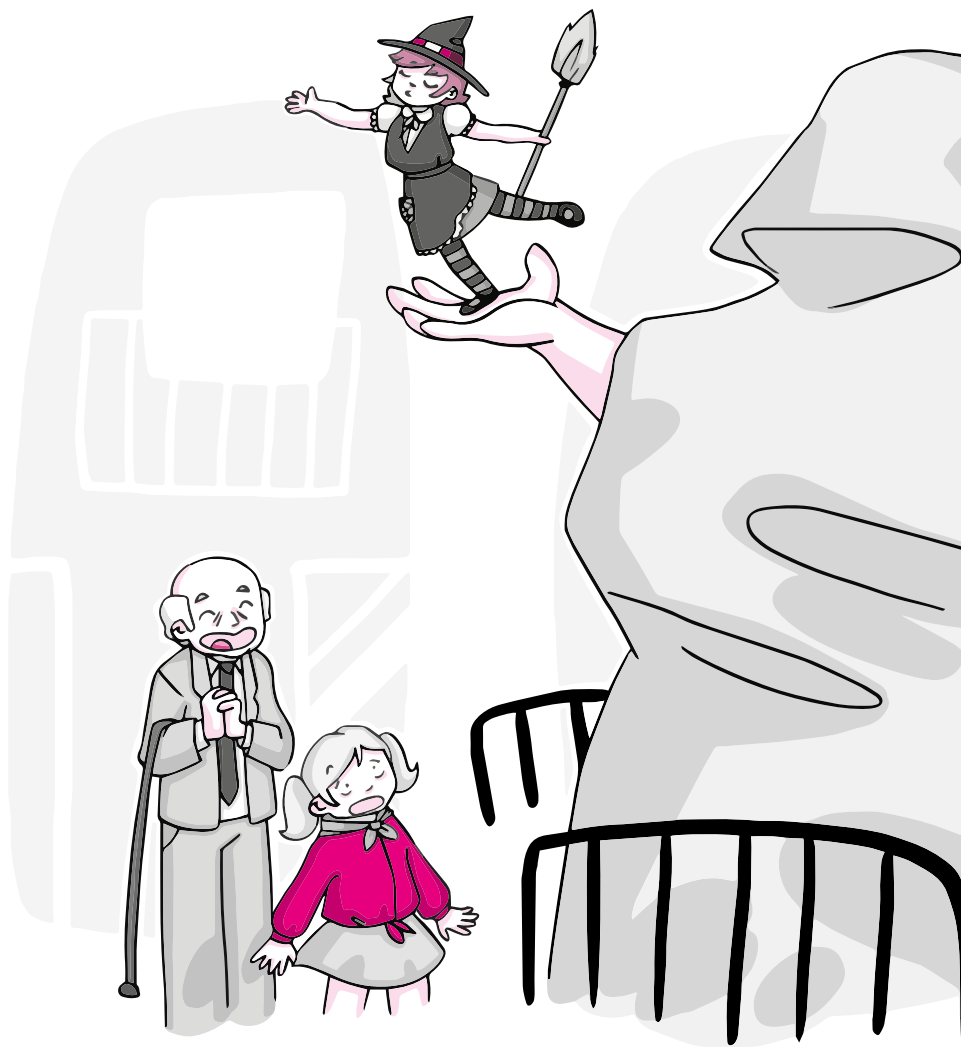

siguen els ninots per separat, és necessari que la composició general siga harmoniosa i coherent. És a dir, que tots els elements combinen de la mateixa manera que

combinem la nostra roba quan ens vestim. A més a més, com que a tota professió artística no pot faltar l'emoció, és necessari fixar-se en el risc.

—Exacte!—crida l'home dels cabells llargs i blancs quan Pruna puja a una falla a mitjan muntar per a fer una demostració pràctica d'un remat de falla amb risc.

—Eixa sensació de cosquerelles a la panxa quan veus un ninot que penses que podria caure és inigualable!—afegeix la xiqueta de les cuetes. —Però no es penseu que fer falles consisteix només en fer ninots bonics, cada artista expressa la seua

personalitat i el seu estil. Busquen sempre innovar i l'originalitat és una qualitat ben apreciada. —Com els grans artistes que ens ha ensenyat la mestra a classe!—apunta la nêta. —Molt ben dit!—assenteix somri-

ent la bruixeta dels cabells verds.

—Tot això dels valors artístics està molt bé però i la crítica?—diu el iaio.

—Excel·lent pregunta, senyor! Efectivament, la sàtira és molt important a les falles. De fet, per a mi i per a molts, és un element

fonamental. Les falles critiquen de forma còmica la societat del moment, especialment mitjançant els versets. Cap visita a una falla estarà completa sense llegir-los—explica la bruixa dels ulls violeta.

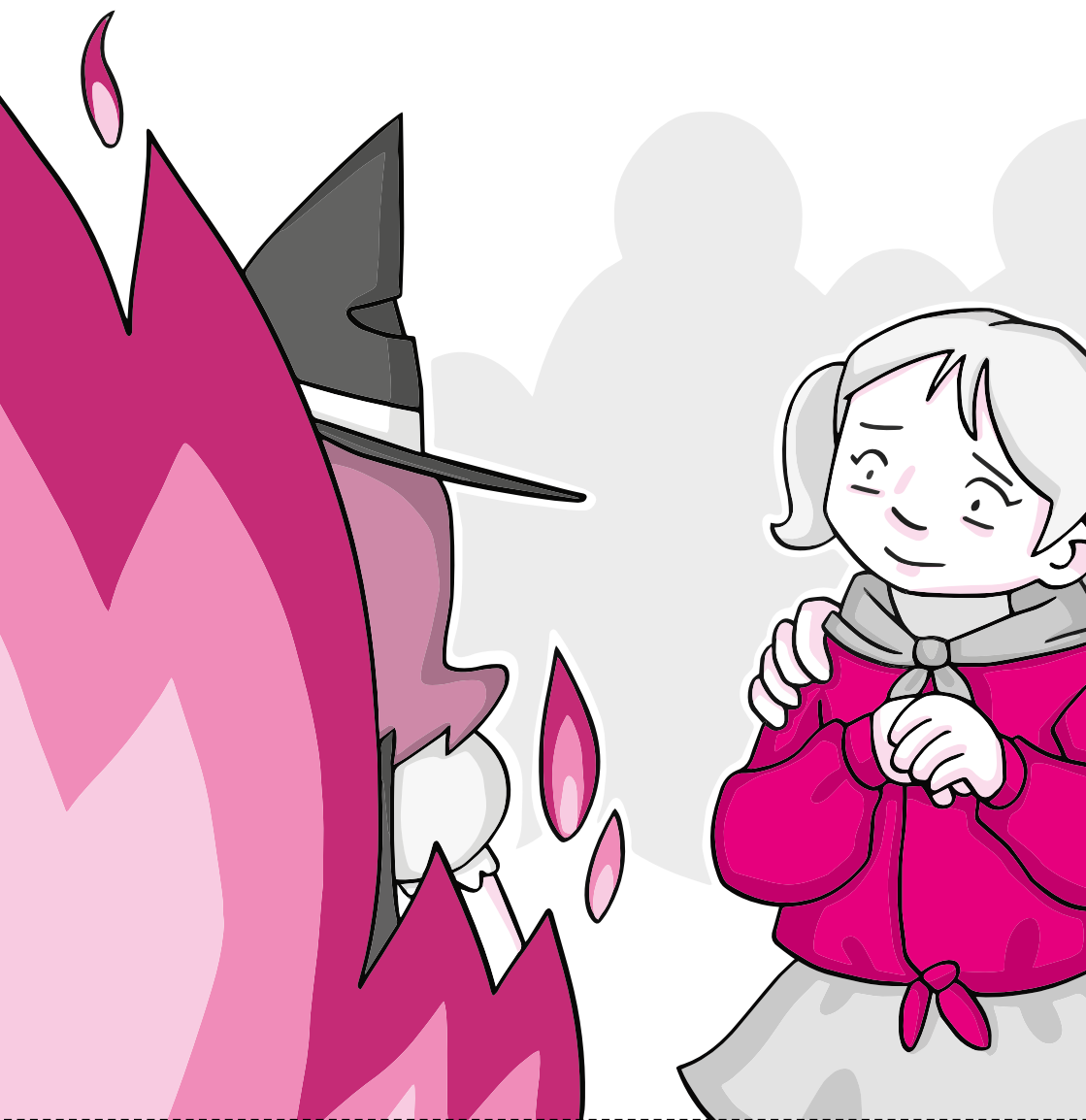
—Per això es donen els premis d'Enginy i Gràcia, veritat?—pregunta l'home vell.

—Efectivament. Tot i que cal recordar que els premis no ho són tot. Al cap i a la fi, el jurat està format per persones amb els seus propis gustos i opinions. Les falles són un art de carrer, obert a tot el món i això ja les fa especials i úniques. Encara que, si em donen el premi al Millor Ninot de Secció, no el rebutjaré!—exclama amb un somriure entremaliat mentre tots tres riuen de valent. Amb el pas de les hores, el passeig els du de nou fins a la falla de Pruna que es posa seriosa de repent abans de sentenciar:

—Ací acaba la visita. Ho he passat molt bé amb vosaltres. Promeu-me, per favor, que vindreu a veure la *cremà*.

La xiqueta de les cuetes quasi no pot contindre la llagrimeta que intenta fugir del seu ull esquerre mentre diu:

—Vindrem!

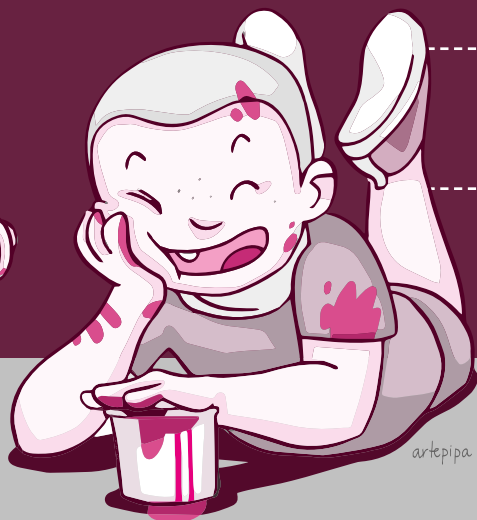

Acte seguit ajuden la bruixeta a cobrir-se de nou amb el plàstic, que continua enmig del carrer. Curiosament, en tota la ruta ningú ha notat la presència d'un ninot que parla i camina, pensen en silenci el iaio i la néta. Deu ser la màgia de la *plantà*.

Tres intensos dies després arriba la *cremà* i la xiqueta que es pentina sempre amb cuetes i l'home vell dels cabells blancs i llargs compleixen la seua promesa. Veuen com Pruna es manté al seu lloc, esvelta i acolorida, fins que les flames la consumeixen. Llavors s'alça un vent suau que du les seues cendres fins els rostres visiblement emocionats de l'ancià i la xiqueta. Abans de desaparèixer carrer avall, una veueta coneguda els acarona dient:

—No patiu. L'any que ve renaixeré.

Activitats

artepipa

1. Després de la lectura, per recordar la història de la narració i comprendre-la millor, contesta les preguntes següents:

- Per què la xiqueta de les cuetes està nerviosa? Què li vol ensenyar al iaio?

.....

.....

- Per què a la xiqueta i al iaio els costa un poc arribar a situar-se davant dels ninots de la classe de la xiqueta?

.....

.....

- Quin ninot ha fet la xiqueta de les cuetes i per què?

.....

.....

- Per què la xiqueta i el iaio no continuen parlant, sense ser-ne experts, sobre la bellesa de la falla: si està ben feta o no?

.....

.....

- Què li diu el iaio a la néta per a consolar-la quan la falla de l'escola es crema?

.....

.....

- La proximitat de la festa fallera en què ha trastocat la vida quotidiana de la ciutat?

.....

.....

- Amb qui es troben els protagonistes del conte mentre passen per la ciutat contemplant com planten les falles?

.....

.....

- Què passa amb alguns ninots la nit de la *plantà* de les falles i quina faena fan?

.....

.....

- Per què parla amb la xiqueta i el iaio el ninot que representa una bruixa i quina proposta els fa?

.....

.....

- Quin nom té el ninot de falla que ha pres vida i de què els parla?

.....

.....

- Per què fer falla no consisteix només a fer ninots bonics?

.....

.....

- Quan s'acaba la visita, és a dir, el passeig que fan els protagonistes del relat?

.....

.....

- A qui van a veure la xiqueta i el iaio la nit de la *cremà* de les falles?

.....

.....

.....

- Per què creus que els diu: «No patiu. L'any que ve renaixeré»?

.....

.....

.....

2. Relaciona cada personatge amb el que diu.

El iaio

La xiqueta de les cuetes

Pruna, la bruixeta ninot

Ei! No em deixeu així!

Has fet una oroneta.

Un gat?

Has de fixar-te bé per veure el meu ninot.

No sabíeu que alguns ninots cobren vida la nit de la *plantà*?

Vindrem!

3. Llig les frases següents atentament i torna a escriure la que millor cregues que descriu el tema principal de la narració que has llegit.

- El tema principal de la narració és la relació de respecte i d'estima que ha d'haver entre una neta i el seu iaio.
- *Una guia especial* té per objectiu destacar la importància de la festa de les falles a l'escola.
- El tema del relat té per objectiu donar a conèixer els aspectes artístics i culturals que s'han de tindre en compte a l'hora de valorar una falla.

.....

.....

.....

.....

4. Valora el text que has llegit.

T'ha agradat o no?

.....

Per què?

.....

.....

Què és el que més t'ha interessat o què t'ha fet més gràcia?

.....

.....

.....

5. Segons Pruna, la bruixa ninot de la narració que has llegit, quins són els aspectes que s'han de valorar d'una falla? Llig la relació següent i assenyal amb una creu els que consideres encertats.

- ☐ La bellesa estètica de la falla: és a dir, el modelat dels volums i també els colors.
- ☐ La semblança realista dels ninots en relació als personatges de la vida real que representen.
- ☐ La grandària del monument és més important que l'acabat dels ninots.
- ☐ La composició general de la falla ha de ser harmònica i coherent amb figures que tinguin relació amb el tema de la falla i unes tonalitats de color adequades a la intencionalitat del monument.
- ☐ La innovació i l'originalitat són sempre qualitats apreciades.
- ☐ L'ús de mecanismes elèctrics que il·luminen la falla o de mecanismes motors que la doten de moviment és molt important.
- ☐ La crítica de la falla expressada a través dels cartells escrits amb versos i poemes humorístics i satírics és un aspecte molt valorat.

6. Els ninots de les falles duen darrere un procés de creació complex. Després de l'esbós, ve el modelat, primer d'una manera més general, construint la figura que es vol fer, i, després, es perfilen els detalls i s'aconsegueix la textura desitjada. Finalment, arriba el moment de pintar-los.

Tenint en compte això, observa i ordena aquestes fotografies del procés de creació de diversos ninots:

1. Primer modelat.
2. Modelat i textura final.
3. Pintura.

7. Observa les fotografies i digues quina de les dos falles té una composició més arriscada? Explica per què.

8. La crítica de la falla, com ja saps, s'expressa a través dels cartells escrits amb versos i poemes humorístics i satírics. Sovint es parla de política local, dels regidors dels ajuntaments, i també de costums socials. No sempre la crítica és encertada i, com a lector, s'ha de ser crític també. En algunes opinions, n'estaràs d'acord i en altres no. Com a exemple, t'oferim, a continuació, dos poemes que formen part de l'explicació de la falla Plaça Malva d'enguany, del 2018.

PASSAT I PRESENT D'UN ANIVERSARI

laio i nêta són conductors
de la trama del monument
i intentaran tindre els seus favors,
per això ficaran llenya de valent.

La nêta diu, com es pot aconseguir
fer trenta anys consecutius de llibret?
I el iaio contesta, això és fàcil de dir
quan el treball es fa a gust i ben fet.

En la Malva, de manera triomfal,
hem convertit un Tro d'Avís
en un digne artefacte cultural,
que cada any posa mel en els llavis.

En aquest verset faig un incís;
és un orgull fet amb estima,
que cada any ens mou i anima,
i és sense soroll el Tro d'Avís.

Trenta anys calfant-se el cap,
trenta anys de fer llibret de falla
i com allò que no es diu no se sap,
dic que: hem dignificat la borumballa.

MIGUEL ÁNGEL MARTÍNEZ

L'EDUCACIÓ PRESENT EN L'EXPLICACIÓ

La xiqueta diu amb estupor,
en hivern fa molta gelor,
en l'estiu massa calor,
en escola, ni estufa ni ventilador.

Són temps difícils en l'educació,
col·legis públics o concertats,
on encara queda algun barracó
per culpa de projectes inacabats.

Altres problemes han sorgit,
bullying, assetjament en Internet,
i tant la xiqueta com el xiquet,
cauen en les garres d'algun malparit.

MIGUEL ÁNGEL MARTÍNEZ

Com has pogut observar, no sempre la crítica és negativa. També pot ser positiva quan es parla bé d'una actuació, d'una actitud o d'un fet. Tenint en compte això, contesta les preguntes següents:

- Escribe el título del poema que expresa una crítica negativa.

.....

- Escribe el título de poema que expresa una crítica positiva.

.....

- Com es pot aconseguir fer durant molts anys una tasca o activitat com, per exemple, un llibret de falla?

.....

.....

- De què creus que se senten orgullosos els fallers i les falleres de la falla Plaça Malva?

.....

- Quins problemes té l'escola de la xiqueta?

.....

.....

- Quins problemes té l'educació segons el poema que has llegit?

.....

.....

- N'estàs d'acord o no?

.....

.....

.....

- Quins altres problemes creus que hi ha a l'educació segons tu?

.....

.....

.....

9. Les falles són una festa tradicional valenciana, però això no vol dir que siguin sempre iguals. Des de la tradició, es pot innovar –com s'ha anat fent al llarg del temps– de moltes maneres: amb l'experimentació de nous materials en la construcció dels monuments, amb els colors i les composicions, o bé buscant actes nous i actituds noves per a viure la festa i gaudir de les falles.

- Com creus que es pot seguir innovant? És a dir, què afegiries a la festa fallera que coneixes per millorar-la?

.....

.....

.....

.....

.....

- Quins materials introduiries en la construcció de les falles per fer-les millor i, potser, menys contaminants del medi ambient?

.....

.....

.....

- Creus que a més d'observar una falla i de llegir els versets, es poden fer altres coses al voltant del monument? Com, per exemple, proposar algun joc a partir de la falla, entrar per dins del monument, escoltar música...

.....

.....

.....

- Com t'imagines les falles del futur?

.....

.....

.....

10. Busca fotos de falles per internet i fes un àlbum digital o físic amb les teues falles preferides o aquelles que més t'han impactat.

11. Ara posa en pràctica la teua creativitat i tot allò que has après i dissenya la teua falla ideal. Crea i dibuixa un esbós que tinga en compte la bellesa de la composició, l'harmonia, el color, els materials, la coherència de la temàtica, etc.

12. Què criticaries a la teua falla? Escriu una mostra dels versets que hi trobarien els visitants. És a dir, escriu un breu poema humorístic que descriga una suposada escena de la teua falla.

.....

.....

.....

.....

.....

13. Ara que ja has llegit i après al voltant dels aspectes que s'han de valorar d'una falla, et proposem que faces de jurat de falles i, per a fer-ho bé, et proposem una fitxa que has d'omplir per a valorar de l'1 al 10 els aspectes distints que s'han de tindre amb compte. Podràs així comparar i jutjar quina falla t'ha agradat més que una altra. Et facilitem dues fitxes, una per a valorar la falla gran i la infantil de la nostra falla, la falla Plaça Malva, i una altra sense cap nom.

FALLA PLAÇA MALVA D'ALZIRA		
Nom i cognoms del jurat:	FALLA GRAN	FALLA INFANTIL
VALORS ARTÍSTICS	Punts de l'1 al 10	
Modelat		
Pintura		
Composició i risc		
Acabat i textures		
VALORS SATÍRICS		
Enginy i gràcia		
Qualitat dels versos		
Crítica: encert i desencert del que es diu		
VALORS GENERALS		
Originalitat		
Presentació de l'entorn i experiències innovadores que se li ofereixen als visitants.		
PUNTUACIÓ TOTAL		

Fes totes les fotocòpies que vulgues per a valorar les falles que visites en les festes falleres del 2018.

Nom de la falla		
Nom i cognoms del jurat:	FALLA GRAN	FALLA INFANTIL
VALORS ARTÍSTICS	Punts de l'1 al 10	
Modelat		
Pintura		
Composició i risc		
Acabat i textures		
VALORS SATÍRICS		
Enginy i gràcia		
Qualitat dels versos		
Crítica: encert i desencert del que es diu		
VALORS GENERALS		
Originalitat		
Presentació de l'entorn i experiències innovadores que se li ofereixen als visitants.		
PUNTUACIÓ TOTAL		

14. Si has arribat fins ací, et donem les gràcies per haver-nos fet tant de cas i et convidem a visitar, durant la pròxima setmana fallera 2018, les nostres falles, la gran i la infantil, de la Plaça de la Malva d'Alzira. Tenen la promoció i el foment del valencià com a tema. Ah, i no t'oblides de llegir els cartells! Perquè, com ja saps, «llegir ens fa més savis».

Academia Atenea

sense matrícula

7 € / hora

material inclòs

90% d'aprovals!

grups reduïts

professors nadius

c/ Major Santa Caterina, 11
46600 Alzira

96 240 50 50
www.academia-atenea.net

acadèmia atenea

British Council Premium Member

It's English time!

Classes d'anglès i repàs
des d'infantil a batxillerat

C/ Major Santa Caterina, 11 Baix
46600 Alzira - 96 240 50 50
www.academia-atenea.net